

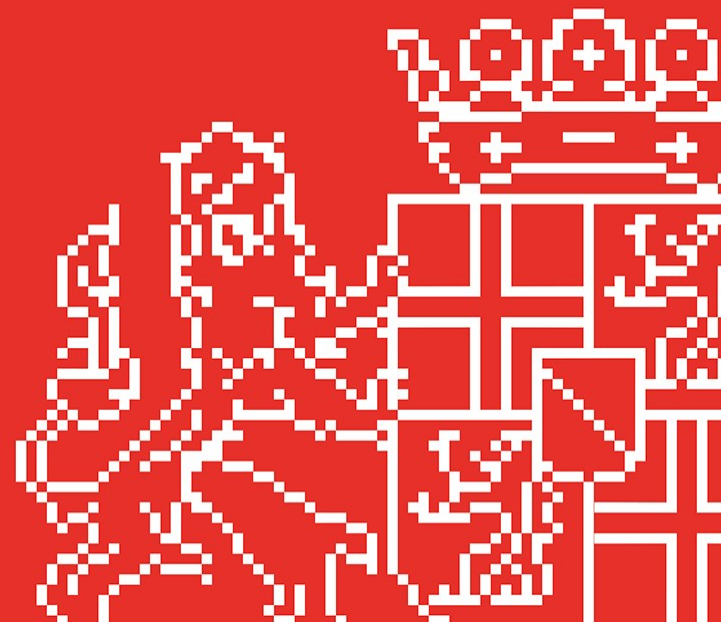

PROVINCIE ■ ■ UTRECHT

PRESENTATIE MOTIE 30 "MEERWAARDE EVALUEREN"

Infosessie

14 september 2022

Inhoudsopgave

1. Context Motie 30
2. Plan van aanpak verkenning meerwaardebenadering
3. Bevindingen
4. Verbetering meerwaardebenadering
5. Vragen en discussie

1. Context motie 30

- Meerwaardebenadering sinds Interim omgevingsverordening (1 april 2021)
- Eerste bestemmingsplannen afgerond waarop meerwaardebenadering is toegepast
- Omgevingsverordening provincie Utrecht vastgesteld in PS-vergadering van 30 maart 2022
  - Bij vaststelling "Motie 30 Meerwaarde evalueren" aanvaard

Draagt het college op:

- De komende maanden een verkenning naar de toepassing/casussen van de Meerwaardebenadering uit te voeren, en daarbij in ieder geval mee te nemen:
  - de te verwachten gevolgen van de toepassing van de meerwaardebenadering voor het NNN;
  - de manier waarop natuurwaarden (langjarig) geborgd worden;
  - de motivering om de meerwaardebenadering in te zetten en de onderbouwing van de noodzaak voor een ontwikkeling in het NNN;
  - het risico dat door slecht beheer NNN-locaties in kwaliteit achteruitgaan, waardoor er dan gemakkelijker 'gecompenseerd' zou kunnen worden;
- De uitkomsten van deze verkenning na de zomer met Provinciale Staten te delen;
- Wanneer de verkenning daar aanleiding toe geeft een voorstel ter aanpassing van de meerwaardebenadering in de eerste wijziging van de Omgevingsverordening op te nemen;

1. Meerwaardebenadering

NNN- Nee-tenzij

Een bestemmingsplan mag **geen** nieuwe ontwikkelingen toestaan tenzij voldaan wordt aan de voorwaarden van één van de drie uitzonderingen:

- a. Groot openbaar belang
- b. **Meerwaardebenadering**
- c. Beperkte ontwikkelingen ten behoeve van de bestaande functie

+ regels mitigatie, compensatie en borging

2. Aanpak verkenning meerwaardebenadering

- Volgen van lopende casussen waarin een beroep wordt gedaan op de meerwaardebenadering
  - Op dit moment lopen er circa 10 plannen waarbij verkend wordt of en op welke wijze de mwb kan worden toegepast;
  - De gevallen zijn (zeer) verschillend van aard (belang) en omvang;
  - In geen van de gevallen gaat het om uitgewerkte gevallen waar al geconcludeerd kan worden dat voldaan worden aan de regels
- Gesprekken met stakeholders
  - Natuur- en milieuorganisaties Utrecht
  - Belangenvertegenwoordigers landgoedeigenaren
  - Gemeenten met ervaring in complexe casussen meerwaardebenadering

3. Bevindingen

Algemene inbreng stakeholders:

- Zorg over de uitvoerbaarheid
- Zorg over de kennis die benodigd is om een goede beoordeling te maken
- Gemeenten geven aan zelf onvoldoende te kunnen beoordelen of een initiatief kansrijk is
- Natuur- en milieuorganisaties hebben een algemene zorg over het toestaan van ontwikkeling binnen een nog niet robuust NNN
- Binnen landgoederen mwb lastig te combineren met ontwikkelingen die noodzakelijk zijn voor het landgoed (geen ruimte voor compensatie)

3. Bevindingen (1)

De te verwachten gevolgen van de toepassing van de meerwaardebenadering voor het NNN

- In de lopende casussen staat de omvang van de aantasting en de compensatie nog niet vast
- Natuurorganisaties willen een substantiëlere meerwaarde, bij voorkeur gebaseerd op een vooraf vaststelde gebiedsvisie
- Uit casussen blijkt dat de omvang van de aantasting in kwaliteit (en daarmee de omvang in compensatie) lastig te bepalen is.
- Bepalen aantasting in oppervlakte is duidelijker (kwantificeerbaar) maar de compensatie blijft wel “steken” op het minimum.
- Op landgoederen vaak wel ruimte voor verbetering kwaliteit maar weinig ruimte voor het toevoegen van oppervlakte.
- Vanuit de casussen blijkt dat de eisen aan het “samenhangend gebied” en binnen “10 jaar te bereiken meerwaarde” lastig toe te passen zijn, maar wel een grens stellen aan de toepassing van de mwb.

3. Bevindingen (2)

De manier waarop natuurwaarden (langjarig) geborgd worden

- Sinds de inwerkingtreding IOV is de borging aangevuld met de privaatrechtelijke overeenkomst tussen provincie en initiatiefnemer
- Privaatrechtelijke overeenkomst biedt provincie meer mogelijkheden om natuurcompensatie nauwkeuriger vast te leggen en op het sturen van naleving
- In de lopende casussen zijn er nog geen nieuwe overeenkomsten afgerond en afgesloten
- Gemeenten ervaren het als prettig dat provincie ook bijdraagt aan de naleving: eigen capaciteit (prioritering) en natuurkennis van handhaving niet altijd toereikend
- Gemeenten vragen aandacht voor afstemming tussen eigen anterieure overeenkomst (voorafgaand aan opstellen bestemmingsplan) en overeenkomst provincie (als sluitstuk van opstellen bestemmingsplan).
- Bij natuur- en milieuorganisaties is er vooral zorg over het borgen van de afspraken die in de overeenkomst zijn gemaakt, ook op langere termijn
- Conclusie: op dit moment is er geen aanleiding de instrumenten m.b.t. borging aan te passen

3. Bevindingen (3)

Het risico dat door slecht beheer NNN-locaties in kwaliteit achteruitgaan, waardoor er dan gemakkelijker ‘gecompenseerd’ zou kunnen worden.

- “Slecht” beheer, in de zin van – het huidige natuurtype niet goed beheren- op een locatie van een toekomstige ontwikkeling speelt mogelijk in enkele casussen
- Natuur- en milieuorganisaties geven aan dat de beoordeling **niet** af mag hangen van het beheer omdat naast de actuele waarden ook altijd de potentiële waarden meegewogen moeten worden.
- Natuur- en milieuorganisaties willen dat maatregelen ter verbetering van beheer of een hogere ambitie niet als meerwaardemaatregel worden gerekend.
- Landgoederen geven aan dat maatregelen voor verbetering van beheer juist wel meegenomen moeten kunnen worden (omdat er weinig ruimte is voor andere maatregelen).
- In algemene zin is “slecht beheer” moeilijk te voorkomen, we kunnen dit als provincie niet afdwingen maar kunnen goed beheer alleen stimuleren.
- We kunnen wel sturen op het voorkomen van “perverse prikkels” in de uitvoering van de mwb, door potentiële waarden ook mee te wegen.
- Het natuurtype veranderen naar een natuurtype van een hogere ambitie zien we wel als meerwaarde omdat dit kan leiden tot een belangrijke kwaliteitsverbetering

3. Bevindingen (4)

De motivering om de meerwaardebenadering in te zetten en de onderbouwing van de noodzaak voor een ontwikkeling in het NNN

- Natuurbelang vormt in de lopende casussen niet de eerste aanleiding, maar het is wel een nevendoeel.
- Er wordt in een relatief laat stadium nagedacht over de kansen voor natuur.
- Er wordt te snel over de “Nee” in de regel heengestapt.
- Gemeenten geven aan dat aan de voorkant veel belangen moeten worden afgewogen
- De onderbouwing voor het “beperken van de aantasting” wordt in eerste instantie smal ingevuld
- Natuur- en milieuorganisaties geven aan juist de motivatie van de noodzaak/maatschappelijk belang als heel belangrijk wordt gezien.
- Landgoederen geven aan dat de duurzame instandhouding van het landgoed met zowel natuur als cultuurhistorische waarden voor hen altijd de basis is.

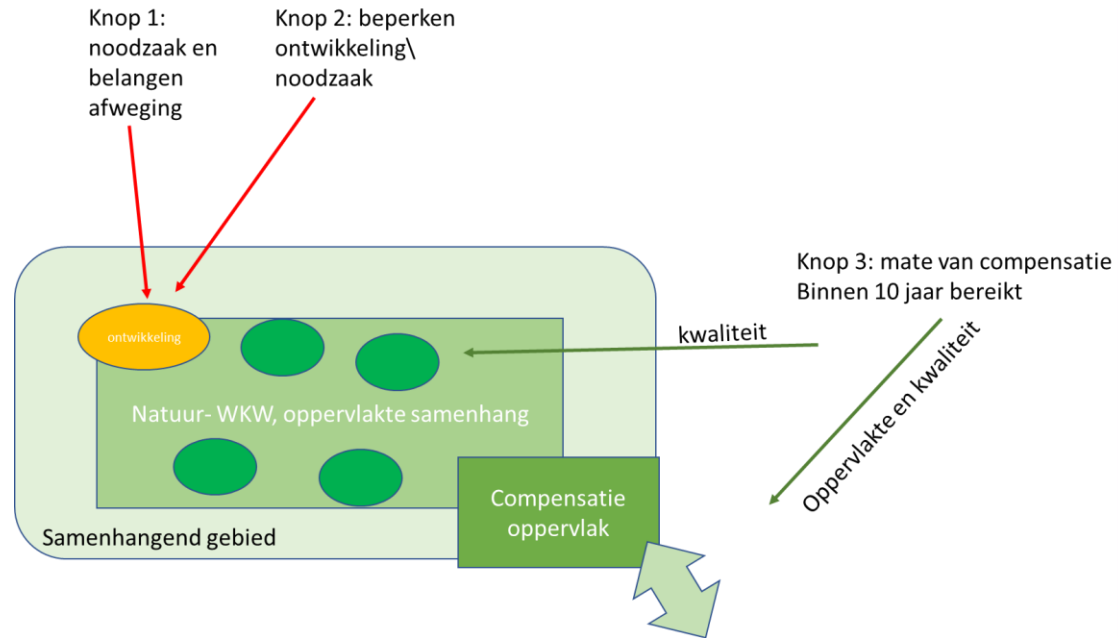

4. Verbetering meerwaardebenadering (1)

We identificeren een aantal knoppen waaraan we kunnen draaien om de hiervoor benoemde verbeteringen door te voeren.

Opbouw regels mwb:

1. Uitgangspunt: geen aantasting (nee-tenzij)
2. Beperken van de aantasting
3. Resterende aantasting compenseren met duidelijke meerwaarde voor het NNN

4. Verbetering meerwaardebenadering (2)

Achter de knoppen geven we met behulp van kleurcodes aan welke instrumenten wij als geschikte media zien om aan deze aanpassingen een plek te geven.

Instrumenten

- 1 Handreiking
- 2 Regels en/of toelichting
- 3 WKW

Knoppen

- Duidelijker maken van opzet en toepassing van regels
  - Verduidelijken en beter onderbouwen van de belangenafweging (nee, tenzij) en rol van het natuurbelang 1 2
  - Verduidelijken van bepalen aantasting 1 3
  - Verduidelijken eis samenhangend gebied 1, 3
- Het inperken van de toepassing
  - Middels belang/noodzaak 2
  - Bepaalde natuurtypen ontzien door bereiken van een meerwaarde binnen een bepaalde termijn 1
  - Uitwerking van beperking van de aantasting 1 2
- Mate van compensatie
  - Verduidelijken wanneer er sprake is van een meerwaarde bovenop compensatie 1
  - Verhouding tussen omvang aantasting en omvang meerwaarde 1
  - Verduidelijken wat als kwaliteitsversterking wordt gezien/consequenties achterstallig onderhoud 1

4. Verbetering meerwaardebenadering (3)

Aanpassing van de regel nodig of gewenst?

- Aanpassing is niet noodzakelijk; veel uitvoeringsaspecten kunnen worden uitgewerkt in Handreiking en de uitwerking wkw
- Aanpassing is wel gewenst om de regels te verduidelijken en tegelijkertijd ook voorwaarden scherper in de regels op te nemen. Hier zijn verschillende mogelijkheden voor. Deze worden nader uitgewerkt.
- Een heldere toelichting op de regels is daarbij van groot belang
- De aanpassingen leiden tot een tot een betere toepassing, waarbij er sneller inzichtelijk is of een plan haalbaar en uitvoerbaar is én een voldoende meerwaarde voor het NNN oplevert.
- Ten behoeve van oa landgoederen bekijken we of het dilemma met het vinden van passende compensatie kan worden opgelost.
- Bij verder uitwerkingen houden we de (lopende) plannen in het oog

5. Vragen en discussie

Wij zijn benieuwd hoe PS aankijkt tegen deze knoppen en de rol van de bijbehorende instrumenten

De aanpassingen aan de regel in de regel wordt verder uitgewerkt. U wordt u hierover verder betrokken in het kader van de eerstvolgende herziening van de Omgevingsverordening.

De uitwerkingen in de handreiking, worden afgestemd met onder meer de deelnemers van de gesprekken. Op deze manier verzekeren we dat de handreiking ook goed bruikbaar is voor de partijen die haar toe zullen passen.

